

Καὶ γι' αὐτὸ μέσα ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ πού νοιώ-
θαμε γιὰ τὴν εὐκρίνεια καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν
καὶ τὴν σπαρταριστὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ridi Paglia-
cio τῆς Γαλάτειας—(εἶδατε; εἶναι σὺν ἑνὶ ἀν-
θρώπῳ ζωντανός, ξαπλωμένος σ' ἕνα μάρμαρο καὶ
χωρὶς νὰ τὸν χλωροφορμίσουν τοῦ σκίζουσι τὴν
σάρκα καὶ τοῦ τριχοτομοῦν τὰ νεύρα καὶ τοῦ πιάν-
ουν μὲ τὴν τομπίδα τὴν καρδιά πού σπαρταρᾷ καὶ
θέλει νὰ φύγει...) μὴ δυσφορία μᾶς κυριεύει, μὴ
παράξενον συστολή, καὶ τι πού πολὺ ἀπότομα
πέφτει καὶ πολὺ κυνικώτατα ξεσκεπάζεται καὶ ὁρμᾷ.

Εἶναι ἴσως πρόληψις, ἴσως συνήθεια, ἴσως ἀ-
νάγκη ψυχολογική, τὴ γυναῖκα νὰ τὴ θέλωμε τε-
λειῶς γυναῖκα, ἀδύνατη καὶ εὐκολόδοσπαστη καὶ εὐκο-
λοσυγκίνητη, πού νὰ μισεῖ τὴν ἀλλήλικα ὡς καὶ τι
ἐνάντια σὺν προορισμῷ τῆς καὶ ν' ἀγαπᾷ «φύσει»
τὴν ψευτικὰ καὶ τὴν ὑποκρισία καὶ τίς χίλιες δυὸ
ἀπόχρωσες τοῦ ἀτλαζίου καὶ τίς χίλιες δυὸ ἡδονικὰς
ἀνατριχίλλες τῆς θάλασσης καὶ τῆς γάτας.

Κι ὅταν στὴν Τέχνη, ἐξωτερικεύει μὴ γυναῖκα
ψυχόρμητα νοιώθωμε πῶς τότε μόνο ὅλ' δημιουργή-
σει ἔργα μεγάλα, ὅταν ἀποσυπώσει τέλεια τὰ κυ-
ματιστὰ τῆς αὐτῆς καὶ ὑποῦλα καὶ τίγρινά τῆς φυ-
σικὰ—καὶ ὅχι ὅταν τὸ μικρὸ τῆς τὸ χέρι πού πρέ-
πει πάντα νὰ μᾶς ὁρροῖ καὶ νὰ μᾶς κλεῖ τὰ μά-
τια, σμίγει μὲ τὸ μεγάλο τὸ ἄδρ' χέρι τοῦ ἄντρα
καὶ θέλει νὰ ρήξει κάτω τὰ γλυκώτατα ἔδερρα πού
πλάνα κρύβονται καὶ ἐνεδρεῖσιν ἀνάμεσα στὰ φύλλα
τῆς Ὑπαρξῆς γιὰ νὰ μᾶς γλυκάνουν τὴ ζωὴ σκαλ-
δώνοντάς τῃν.

*

Κι ἀκόμα πὺς πολὺ—δὲν ξέρω—ἡ δυσφορία πού
μοῦ γεννᾷ τὸ Ridi Pagliacio, ἀναδύει ἴσως
ἀπὸ κάποια βαθύτερη, μυστικότερη, πηγὴ. Ἡ Γυ-
ναῖκα πού ὅταν ἀγαπήσει ἀντὶ τὰ συρθεῖ στὰ πόδια
τοῦ Κυρίαρχου τῆς, σκιάδα, ὑφώνεται τόσο ἀδιάν-
τροπα καὶ βεβηλώνει τὴν ἀγάπῃ τῆς δημοσιεύοντάς
τῃν,—μοῦ κάνει κακό, εἶναι σὰ ν' ἀνοίγει τὴν κά-
μερά τῆς, εἶναι σὰ ν' ἀνασηκώνει τίς κουρτίνες τοῦ
κρεβατιοῦ τῆς καὶ προσκαλεῖ ὅλο τὸν κόσμον νὰ σκύ-
ψει ἀπάνω στὰ σεντόνια καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ λερώσει
μὲ τὰ χέρια του τὰ τσαλακωμένα, μουσκεμένα
προσκεφάλια καὶ νὰ μολύνει μὲ τὰ περιέργ' του,
τ' ἀκάθαρτα βλέμματα, τίς ἱερὲς σεμνότητες τῆς
ἀσεμνότητος ἡδονῆς.

Ὅχι, πὺς ντροπαλὴ καὶ πὺς συμαζεμένη καὶ πὺς
σεδαστὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ γυναικίσι ἀγάπη. Ὅχι,

κι ἂν λέμε, ὁ ἀληθινὸς ρόλος τῆς γυναῖκας εἶναι ν'
ἀγαπᾷ, νὰ πονεῖ, νὰ χαίρεται καὶ νὰ σωπαίνει. Καὶ
ὅχι νὰ σηκώνεται καὶ νὰ δρασκελίζει τὸ κατώφλι
τοῦ σπιτιοῦ τῆς καὶ νὰ βγαίνει στὰ τρίστρατα μεσό-
γυμνη καὶ νὰ δείχνει σ' ὅλους τοὺς διαβάτες, κλα-
ψάρα, τὰ μπράτσα τῆς τὰ μπαδισμένα ἀπὸ τὰ
φιλήματα τοῦ Ἀγαπητικοῦ, καὶ τὴν ψυχὴ τῆς τὴν
κουρελιασμένην καὶ καταξερσισμένην ἀπὸ μιάν ἀσπλα-
χγὴν καὶ ἀνελεήμονη ἀγάπην. Ὅσο ὥρατα καὶ ἂν ἀπλώ-
ναι τὰ χέρια τῆς καταμεσὶς τοῦ δρόμου, ὅσο τέλεια
καὶ ἂν καταριέται ἢ εἰρωνεύεται ἢ προσκαλεῖ τὸν
ἄντρα,—πάντα τὸ θέαμα αὐτὸ μᾶς σφίγγει τὴν
καρδιά καὶ μᾶς ἔρχεται νὰ πάρουμε τὴν Γυναῖκα αὐτὴν
καὶ νὰ τὴν πᾶμε σπῆτι τῆς καὶ νὰ διπλοκλειδώσουμε
τὴν πόρτα καὶ νὰ τὴν βάλομε νὰ κηλῖσει σ' ἕνα μα-
λακὸ ντιβάνι καὶ νὰ τῆς δώσουμε πραϋντικά καὶ νὰ
τῆς θέσουμε πᾶγο στὸ κεφάλι, γιὰ νὰ συνέλθει.

Ἀφοῦ καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἄνδρες πολλὰς φορὰς ἔρ-
χεται στὰ μάγουλα καὶ τὰ κάνει κατὰκλινια ἀπὸ
τὴ ντροπὴ ἢ ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μας,
γιατὶ ἀνοίγουμε τόσο ἐκπορνευτικὰ τὴν ψυχὴ μας
στὸν ὄχλο καὶ ὀρκιζόμεσθα νὰ κλειστοῦμε γιὰ πάντα
μέσα στὸ φεουδαλικὸ πύργον τῆς ἀκαταδεχτούσης
μας καὶ τῆς ἀγνότατης σιγῆς καὶ νὰ ἐξωτερικεύομε
τὴν ἡμορφίαν πού νοιώθουμε μέσα μας, ζώντας τὴ
μέσα σὲ ἔργα καὶ ὅχι γράφοντάς τῃν ἀπάνω σὲ
χαρτί.

Κι ἂν στοὺς ἄνδρες γεννιέται τόσο συχνὰ ἡ
«αἰδέως» αὐτὴ καὶ ἡ συστολὴ νὰ γυμνώσῃ τὴν
ψυχὴν μας στὴν ἀγορὰ καὶ στὶς πλατεῖες, στὴ Γυ-
ναῖκα πρέπει νὰ εἶναι αἰώνια καὶ ἐπιταχτική γιὰ τὴν
φυσικὰ ντροπαλότητά τῆς φύλου τῆς. Γι' αὐτὸ μοῦ
κάνει κακό καὶ προσβάλλει πολλὰς μέτρας μου λε-
πτότητες, ἡ Γυναῖκα πού ξεπετιέται ἔτσι ἀνυπό-
ταχτα στοὺς φυσιολογικούς τῆς νόμους καὶ μιλεῖ
τόσο θαρρετὰ καὶ μὲ τόσο τρεφτικὴν εὐκρίνεια
γιὰ ἑ, τι ἱερὸ καὶ λειτουργικὸν ἔχει ἡ γυναικίσι
ζωή—γιὰ τὴν Ἀγάπην. Κρύφτω καὶ μὲ τὰ δυὸ μου
τὰ χέρια τὸ πρόσωπο γιὰ νὰ μὴ δῶ πῶς χυμᾷ σὺν
ταγγίανᾳ χορεύτρα στὰ σταυροδρόμια καὶ ρήχνει
κάτω ἕνα—ἕνα τοὺς πέπλους τῆς ψυχῆς τῆς καὶ χο-
ρεύει τὸν κέρδακα τῆς δημόσιας ἐξομολόγησής.

Τὸ νὰ δείχνει κανεὶς τὸ σῶμα του δὲν εἶναι τόσο
ἄσεμνο ὅσο νὰ δείχνει τὴν ψυχὴν του καὶ μὴ Γυ-
ναῖκα πρέπει νὰ κρύβει τίς πληγὰς τῆς καρδίας
τῆς πολὺ πὺς προσεχτικὰ καὶ πολὺ πὺς σεμνὰ παρ'
ὅσο κρύβει τὸ στήθος τῆς.

Ἔτσι νομίζω.

Κ' ἔτσι καὶ μόνο μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τ' ἀντιφα-
τικὰ συναισθήματα—τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς δυσφο-
ρίας—πού μοῦ γεννᾷ τὸ Ridi Pagliacio.

Κι ἀκόμα ἔτσι καὶ μόνο ἐξηγῶ γιατί γιὰ μένα
ἡ Γαλάτεια νὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ
σπαρταχτικότερα θεάματα πού εἶδα στὴ ζωὴ μου.

Ἡράκλειο (Κρήτης).

ΚΑΡΜΑ ΝΙΡΒΑΜΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤὴν ἘΔΕΡΦΗ ΜΟΥ

Β'.

Ἀγαπημένε μου,

Συχνὰ κάποια ἐπεισόδια ἀνεξάρτητα ἀπὸ μᾶς,
ὁλοσκόπου ξένα καὶ ἀσχετα, ἔρχονται ξαφνικὰ καὶ
μπαίνουν στὴ ζωὴ μας, καὶ περνοῦν ἀνάμεσά μας,
καὶ μᾶς ἀφίνουσι φεύγοντες ἀξέχαστες ἐντύπώσεις,
καὶ τὸ σπουδαιότερον, μᾶς κάνουν καὶ μεταλλάττουμε
πεποιθότες βαθυοριζωμένες πρὸς τὸν κόσμο πῶς τίποτε
δὲ θάτανε ἑαυτὸ νὰ μᾶς τίς ἀγγίξει ποτέ. Μὰ καλὸ-
τερα ἄκουσε τί μοῦ συνέβηκε, ἀπὸ τὴν ἀρχή...

Ἐχὼς εἶμουν μονάχη σπῆτι. Λείπατε ὅλοι, καὶ
ἐγὼ εἶμουν λυπημένη καὶ πὺς ἄρρωστη ἀπὸ ἄλλες
φορὰς. Μὴν ἔχοντας τί νὰ κάνω, καθόμουν στὸ πα-
ράθυρον, καὶ ἔβλεπα μέσα ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια
τοὺς ἀρμούς διαβάτες πού περνοῦσαν πότε πότε βια-
στικὰ καὶ χάνονταν στὸ γόρσιμα τοῦ δρόμου...

Ποῦ πηγαίνατε, πού τρέχανε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀθρόοι
μὲς στὴ βροχή, τὸ καταλάβαινα ἀπὸ τίς φορεσιὰς
τοὺς, ἀπὸ τὸ περπάτημά τους ἀκόμα. Ἔτσι δὲ μοῦ
ἔβλεπα δύσκολο νὰ τοῦσῶ. πῶς ἐκείνος ἐκεῖ πού φο-
ροῖσε τὸ βαρὺ πανωφόρι καὶ προχωροῦσε σφουρίζον-
τας, διενθύνονταν σὲ κάποια ἐστὶ σπῆτι πού τὸν
περίμενε τὸ ἀναμένο τζάκι, βίως ἐπίσης δὲ μοῦ εἶ-
ταν δύσκολο νὰ παρακολουθῶ τὸ φτωχὸ ἐκείνον ἐρ-
γάτη πού πηγαινε σκυφτὸς μὲ σηκωμένους τοὺς ὤ-
μους ἀπὸ τὸ κούρο, μάταια γυρεύοντας νὰ ξεσάνει
τὰ χέρια του στὶς τσέπες τοῦ ἀλαφροῦ του σάκκου.
Αὐτὸν τὸν περίμεναν παιδάκια ξυπόλυτα πού τρέμανε
καὶ πού παίζανε στὴ λασπωμένη αἰθίᾳ, ἐνῶ ἡ μάνα
τοὺς χλωμὴ καὶ ἀνήμπορη, ποῖός; ξέρεῖ ἂν δὲν κρα-
τοῦσε στὴν ἀγκυρά τῆς καὶ κανένα νεοφερμένο μωρὸ
καχεχτικὸ καὶ ἀρρωστιάριον...

Καταλαβαίνεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ εἰκόνες πού περ-

ΜΕΡΟΣ Γ'.

(Δωμάτιον ἀψηλὸ καὶ εὐρύχωρον, φωτισμένον μὲ
φωγγίτην, σκεπασμένον μὲ σκοτεινὸχρῶμας ταπεσα-
ρίες. Στὸν τοῖχον τοῦ βάθους εἶναι ἕνα ὀρθογώνιον
ἄνοιγμα, ἀρκετὰ μεγαλὺν ἀπὸ πόρτα, πού πηγοί
ναι πρὸς τὸ πλατὺν ἐργαστήριον τοῦ ἀγαλματοποιοῦ.
Ἐπάνω στὸ ἐπιστάλιον εἶναι στερεωμένα μερικὰ κομ-
μάτια ἀπὸ τὴν φειδικὴν ζυφόρα τῶν Παναθηναίων
ἐμπρὸς στοὺς δυὸ παραστάτας εἶναι στυλωμένα δυὸ
μεγάλ' αὐτὸ ἀγάλματα, ἀνεμονιμένα: ἡ Νίκη
τῆς Σαρκοφύκης καὶ ἐκείνη πού σκόλισε ὁ Παύλιος
γιὰ τὸ δωρεὸν τοῦ τῆς Ὀλυμπίας, τὸν ἀφιερωμένον
στὸ Δία κλείνει τὸ ἄνοιγμα μὴ πόκινη κορτίνα.

Στὸ δεξιὸν τὸν τοῖχον, μὴ πόρτα κρύβεται ἀπὸ
μὴ πορτίερα βαρεὴ καὶ πλούσια σὺν ἀρσενεῖ, ἕνα
παράθυρον τοῦ τοῖχου σκεπάζεται ἀπὸ τὴν ταπεσα-
ρίαν. Πλατὺναια ντιβάνια, σκεπασμένα μὲ στρωσίδια
καὶ μαξιλάρια, εἶναι σημεῖνα περὶ τὸν τοῖχον. Τὰ γάλατα
εἶναι βαλμένα τεχνικὰ, γιὰ νὰ βοηθοῦν τὴν συλλογὴν
καὶ τὸν ἔργο: ἕνα χροόβολο ἀσάχνα μέσα σ' ἕνα χάλ-
κινο βάζο στέκεται ἐμπρὸς στὸ ἐλευσινιακὸν ἀνάγλυφο
τῆς Ἀθήνης. ἕνας μικρὸς μισροῦνζινος ἰλγῆσσος
ἐπάνω σ' ἕνα στύλον ἀπὸ ἀρχαῖον πρᾶσον μάρμαρον

στέκεται ἐμπρὸς στὴ Μέδουσαν τῶν Λουδοβίγη.

Τὸ αἶσθημα πού ἐξωτερικεύει ἡ ὄψη τοῦ τόπου
εἶναι ἐντελὸς: διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνο πού γλυνάινει
τὴν κάμαρα τοῦ ἄλλου σπιτιοῦ, πού ἀγναντεύει τὴν
ἐδλαβητικὴν οὐχούλα. Τὸ διάλεγμα καὶ οἱ ἀναλογίαι
ὅλων τῶν σχημάτων φανερώσαν ἐδῶ τὴ λαχτάρα
πρὸς μὴ σαρκικήν ζωὴν, νικηφόρα καὶ δημιουργική.
Οἱ δυὸ θεῖκ' Μαντατοφόροι θάρορες καὶ ἀναδεύουν
καὶ πλατύνουν ἀκατάπαντα τὸν κλειστὸν ἀέρα μὲ τὴν
φόρα πού ἔχει τὸ ἀπέραντον φτερούγιμά τους.)

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Ἡ ΣΥΑΒΙΑ εἶναι στὴ μέση τῆς κάμε-
ρας, ὀρθή, ἔχοντας κίονα ἀφηρημένον τὸ καπέλλο, τὸ
παλτό καὶ τὰ γάντια. Δεξ καὶ γυρεύει νὰ ξαναγνω-
ρίσῃ τὰ πράματα, πὺς νὰ τὰ ξανακάμῃ γνώριμά τῆς,
νὰ ξανάρθῃ σ' ἐπικοινωνίαν μαζὶ τους, νὰ μὴ νοιώθῃ
τὸν ἐαυτὸν τῆς ἕξο ἐκεῖ μέσα. Συγκρατεῖ τὴν ἀγῶ-
νίαν τῆς, ἐμπρὸς στὰ μάτια τῆς ἀδερφῆς τῆς. Ἡ
ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΔΟΝΗ εἶναι καθισμένη, γιατί τὰ
γόνατα τῆς τρέμουν καὶ ἡ καρδιά τῆς χτυπᾷ πάρα
πολὺ δυνατὰ.)

ΣΥΑΒΙΑ (κνττάζοντας ὁλόγυρα.) Παράξενον:
φαίνεται πὺς μεγάλο...

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί χλωμὴ πού εἶσαι! (Ἡ ΣΥΑΒΙΑ
φέρει τὸ χέρι τῆς στὸ μάγουλό τῆς.) Πού πᾶς;
Ἄνοιξαν τὰ οὐράνια. (Πιάνει τὰ μυδιὰ του πού
στάζουν.)

ΣΥΑΒΙΑ. Εἶν' ἀνάγκη νὰ πᾶω ἐξω. Δὲ θάρ-
γῶ πολὺ νὰ γυρίσω. Εἶναι ἡ Μπέττα ἀπὸ καὶ,
καὶ κλαίει γιατί ἤθελε νὰ ῥθῇ μαζὶ μου. Πήγαυε
νὰ τὴν παρηγορήσῃ: πὺς τῆς πῶς θὰ τῆς φέρω
ἴσως καὶ τι ὥρατο

(Ὁ Λούκιος μ' ἕνα ἐξαφνικὸν κίνημα τῆς πιάνει
τὰ χέρια καὶ τὴν κνττάζει καλὰ καλὰ στὰ μάτια.)

ΣΥΑΒΙΑ (χωρὶς νὰ χάσῃ τὴ δύναμή τῆς, μὲ
τόσο καθαρὸ καὶ σταθερὸ.) Τί ἔχεις, Λούκιε;

(Ἐκεῖνος χαμηλώνει τὰ βλέφαρα. Αὐτὴ ἐλευθε-
ρώνει τὰ χέρια τῆς, κινώντας τα δυνατὰ ὡς γιὰ νὰ
τὸν ἀποχαιρετήσῃ. Ἡ ἀλύσιστη θέλησὶς τῆς ἀντιλαλεῖ
στὴ ζωερὴ φωνὴ τῆς.)

— Κοίτης ἀνταμώσεις! Πᾶμε, Φραντζίεσκ!
Εἶναι ὥρα.

(Φεύγει μὲ γοργὸ βῆμα καὶ τὴν ἀκολουθεῖ ἡ ἀ-
δερφή τῆς. Ὁ Λούκιος Σταντάας μένει μὲ σκυφτὸ
κεφάλι, κλονούμενος, μὲ τὸ βάρος μιᾶς σκέψης πού
κονε χτύπησε σὺν κεραυνός.)

νούσανε ζωντονές ἀπὸ τὰ μάτια μου, δὲν εἶχανε τί ποτε τὸ χαρούμενο, ἃ λογαριάσεις πὼς ἔβρεχε ἀκατάπαντα, πὼς εἶμαι ὁλομόναχη, καὶ πὼς εἶχ' ἀποφασίσει νὰ μὴν ξαναδῶ τὸ Λόγω.

...Καὶ χτέπησε βιαστικά ἡ πόρτα τοῦ δρόμου καὶ ῥήχτηκε μέσα μιὰ γυναῖκα. Μιὰ γυναῖκα νέα μ' ἓνα παιδί κοιμισμένο στὴν ἀγκυλιά της καὶ μοῦ μίησε ταρσμένον καὶ γλήγορον αὐτὰ τὰ λόγια:

— «Κυρία, καλὴ μου κυρία, ἄφισέ με νὰ μείνω ἔδω μὴ μὲ διώξεις. Σὲ παρακαλῶ κάμε γιὰ τὸ παιδί μου. Ἄ μὲ διώξεις θὰ σκοτωθῶ! » Μιὰ γυναῖκα νέα, πολλὴ νέα, καὶ δημοφύοιτη, μ' ἓνα παιδάκι κοιμισμένο στὴν ἀγκυλιά της μὲ παρακαλοῦσε νὰ μὴν τὴ δώσω! Νὰ σοῦ πῶ, νὰ προσπαθῶ νὰ ζωγραφήσω τί αἰστανόμουν ἔτσι πού τὴν ἔβλεπα, μοῦ εἶναι ἀπόλυτως ἀδύνατο. Ἐπειτα ἡ ἀπόλυτη ἡσυχία τοῦ σπιτιοῦ, ἡ νευρική κατάσταση πού εἰσακόμουν, ὁ μελαγχολικὸς δρόμος ποῦχανε πάρει οἱ στοχασμοὶ μου ἐκεῖ μέσα στὴ μοναξιά...

Στὴν ἀρχὴ κάποια ἀνησυχία καὶ κάποιοι ἀόριστος φόβος, ἔπειτα ὅσο μιλῶσε μιὰ μεγάλη λύπη... Καὶ δὲν ἔξερα πὼς νὰ φερθῶ τὴν ἔβλεπα καὶ δὲν ἔβρισκα τίποτε νὰ τῆς ἀποκριθῶ... Ἐἴτιν μ' ὅσοκα κυριολεκτικά ἀπὸ τὴν κορμὴ ὡς στὰ ὀχιά τὰ μαλλιά της εἶταν ἀχτένιστα καὶ φοροῦσε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μιὰ οὐρανὰ κόμπο μὲ νταντέλλες. Καὶ τὸ παιδάκι ἐξακολουθοῦσε νὰ κοιμᾶται ἀκκοιμημένο σὺν ὁμοῦ της. Ἐνα παιδάκι στρογγυλάκι ξανθό, ἓνα χαριτωμένο μικράκι... Μὰ καὶ αὐτὴ! Πόσο εἶταν ὁμορφὴ! Τὸ σῶμα της εἶτανε καλοκαμωμένο, τὰ μαλλιά της ἔσαν πολλὰ καὶ κατὰμαυρα, τὸ πρόσωπό της εἶχε μιὰ εὐγενικότατη ἔκφραση καὶ τὰ μάτια της εἶτανε γεμάτα ἔξυπνη γλυκύτητα...

Ἐπιτέλους τῆς εἶπα νὰ καθήρει, νὰ ἡσυχάσει λίγο καὶ κατόπι νὰ μοῦ δηγηθῇ τί ἔτρεχε, τί ζητοῦσε. Μιζέριες, ἀγαπήμηνι μου. Ὁλὴ ἡ ζωὴ εἶναι μιζέριες καὶ κακομοιριές!

Μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὴ Σμύρνη, πού ξεπλανεύτηκε ἀπὸν ἀρχοντοπούλο, πού ἐγκαταλείφτηκε ἔπειτα καὶ πού σιγὰ σιγὰ πῆρε τὸν κακὸ δρόμο...

Τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη εἶχε φύγει κρυφὰ ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο πού πῆγε ἀρρωστή, γιὰτὶ ἄκουσε τοὺς νοσοκόμους ἀπὸ κει πού βρισκόταν πλεγασμένη, νὰ λένε πὼς ἡ ἐκκλησία θὰ τῆς ἐποιε τὸ παιδί της νὰ τὸ ἀναθρέψει, γιὰ νὰ μὴ διαφθαρεῖ ἀνάμεσα στὴ ζωὴ τῆς μητέρας του.

— Μ' ἀκοῦτε, κυρία; Νὰ μοῦ τὸ πάρουνε θέλουνε. Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδάκι μου, ποῦναι ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ λαχτάρα μου. Μὰ δὲ μὲ σκοτώνουνε καλύτερα! Καὶ τί ἄλλο μ' ἀπόμεινε ἀπ' αὐτό; Καὶ τὸ χάδεψε τρυφερὰ καὶ ὅλο τὸ σκέπαζε μὲ τὸ σάλι πού τῷχε ὑλγμένο, — ἓνα παλιωμένο σάλι πού ποῖός ἔδειξε ἀπὸ πού τὸ πῆρε στὴ βιάση της νὰ φύγει!

Νὰ μοῦ πάρουνε τὸ παιδί μου! Μὰ πῆτε μου, εἶναι δικίον αὐτό;

Δὲν εἶναι δυνατό νὰ βρῶ ἐγὼ τίς λέξεις πού μεταχειρίζονται γιὰ νὰ παραστήσει τὸν πόνο της. Κάτι τι περιόδοντο, τόσο βαθύ, πού, σὲ βεβαιώνω, δύσκολα κρατοῦσα τὴ συγκίνησή μου... Καὶ τὸ παιδάκι πού κοιμότανε πάντα ἡσυχά-ἡσυχά καὶ εὐτυχισμένα στὴν ἀγκυλιά τῆς μητέρας του!

Φτωχὸ κορίτσι ἀγάπησε τὸ γιὸ τοῦ ἀφέντη τους. Μιανοῦ μεγάλου χτηματίου πού τοὺς εἶχε στὰ πόδια του δουλεντάδες, καὶ ἀγαπήθηκε ἀπ' αὐτόν. «Κι ὅπως γίνεταί πάλιν» (ἔτσι εἶπε) ἔπειτα πού τὸ παιδί γεννήθηκε τῆς ἔδωκε πολλὰ χρήματα νὰ τὸ μεγαλώσει καὶ νὰ ζήσει καὶ ἡ ἴδια δίχως νάχει ἀνάγκη τοὺς γονεῖς της, πού τὴν κακομεταχειρίζονταν καὶ τὴ βρίζανε μ' αὐτὸ ποῦκαμε, καὶ τοὺς ἔφερνε τὴ ντροπὴ στὸ σπίτι τους τὸ τιμημένο, καὶ τὰ παρόμοια.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ ἡ φαρμῆλα ἀνεκουφίζονταν καὶ ἡ τιμὴ ἐκαιοποιούνταν καὶ τ' ἀρχοντοπούλο ξεχρέωνε τὴν ἐμπορτίαν...

Ἐννοῖα, οἱ γονεῖς πού στὴν ἀρχὴ εἶταν ἄγρια θάλασσα, μερώσανε σὰν ἄκουσαν τὸ ποσὸν πού προσφέρονταν, τὸ ἀρχοντοπούλο ἡσυχάσε, καὶ μόνο τὸ κορίτσι κοκκίνισε ἀπὸ ντροπὴ καὶ ἀπὸ ἀνανάχτησιν σὰν τῆς εἶπανε τὴν πρότασιν τοῦ ἐρωμένου της, καὶ ἀποκριθῆκε πὼς δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὰ χρήματά του καὶ οὐ αὐτὴ εἶταν διανοητὴ καὶ θὰ δούλευε νὰ τὸ ζήσει τὸ παιδί της! Ὁ γονεῖς ἀγορεύσανε πάλιν ἀκούοντας τίς κουταμάρες τῆς κόρης τους, πράγμα πού δὲν τὸ περιμένανε, καὶ τῆς φωνάξανε ὁρθὰ κορτὰ πὼς ἡ πού θὰ δεχόταν τὰ χρήματα ἢ πού ἔπρεπε νὰ κάμει τὸ λογαριασμό της. Σκοπὸ δὲν τῷχανε αὐτοὶ νὰ δουλεύουνε γιὰ τὰ παιδιά τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Τὴ συνέβηκε; Ἐνα βράδυ ἡ κοπέλλα ἔβαλε τὸ δρόμο ἐμπρὸς της, χωρὶς νὰ ξέρει οὔτε αὐτὴ γιὰ ποῦ.

Καταλαβαίνεις τὰ παρακάτω...

Καὶ τώρα, μὲ παρακαλοῦσε νὰ τὴν ἀφίσω νὰ

μείνει τὴ νύχτι ἐκεῖνη στὸ σπίτι μας, καὶ αἴριο πρωτὶ πρωτὶ νὰ φύγει μὲ τὸ βαπόρι· νὰ φύγει νὰ μὴν τῆς πάρουνε τὸ παιδί της!

Βέβαια δὲν εἶταν δυνατό νὰ τῆς ἀρνηθῶμε νὰ μείνει στὸ σπίτι μας κεῖνο τὸ βράδυ. Ὁλὴ βρήκανε πὼς ἔκαμα καλὰ πού τὴν κράτησα, καὶ μόνο κάποια στενοχώρια μὲς ἔβραυσε ὅλους νάχωμε ἀνάμεσά μας μιὰ τέτοια γυναῖκα. Ἐτοί μὲν φάγαμε, βιοσιτικά βιοσιτικά οἱ ἀδελφοὶ μου καὶ ὁ πατέρας ἀνεβήκανε οἱς κάμορες τοῖς καὶ ἀπόμεινα ἐγὼ μαζί της, ὅσο πού νὰ τῆς ἐτοιμάσει ἡ δούλα ἓνα πρόχειρο κρεβάτι στὴν κάμερά μου. Ὁλὴ τὴν ὥρα πού μεῖναμε μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ ζωὴ της καὶ γιὰ τὰ βράδιά της καὶ κάποτε ἔτσι ἀσυμπίστητα γιὰ τοὺς ἐρωτῆς της, καὶ ἐγὼ τὴν ἄκουα καὶ παρακολουθοῦσα στὰ λόγια της τὴ βαθμιαία ἐξαχρείωσιν πού παθόινον ὅλες αὐτὲς οἱ γυναῖκες, ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἀνώτερες ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτῆς, πού κάποια ἀνάγκη τίς ἔβαλε νὰ περάσουνε. Ὅταν ἀνεβήκαμε νὰ κοιμηθῶμε, στάθηκε καὶ ἔκανε τὸ σταγὸν τῆς μιὰ ὄρου, γινυρίζοντας προσευνέες ἀτέλειωτες.

Ἐ, νὰ σοῦ πῶ λοιπόν; Ὁλὴ τὴ νύχτι ἐγὼ δὲν ἔκλεισα μάτι. Τὴν ἔβλεπα νὰ κοιμᾶται ἡσυχότατη μὲ τὸ παιδί της στὴν ἀγκυλιά της, καὶ ὅσο τὴν κοίταζα τὴ συχνοῦμαι καὶ τὴν ἀνδίαζα! Συλλογιζόμουν πόσο ἐνοχλὴ καὶ πόσο ἀξιοκαταφρόνητα φέρόθηκε μὴ θέλοντας νὰ δεχθῇ τὰ χρήματα πού τῆς δοθήκανε ἄλλοτε, καὶ πόσο ἄξι κατὰκριτὴ εἶταν πού ἄφισε τὸ σπίτι τοῦ πατέρου της γιὰ λόγους τόσο ἀνόητα ἐγωιστικούς καὶ περὶφρανους.

Τὴ κατέλαβε; Σήμερα εἶταν μιὰ γυναῖκα τοῦ δρόμου! φορτωμένη μ' ὅλες τίς κακίες πού ἀρῆκανε στὸ αἷμα της χιλιά λογίων ἀνθρώπων.

Τὴ κατέλαβε; Σήμερα ἡ παλιὰ ἱστορία εἶχε ξεχασθῇ καὶ τὰ ἐλατήρια πού τὴν ἐκπερῶσαν στὸ γκρεμὸ τῆς κατωφρόνησης εἶχανε καὶ ἐκεῖνα ἐξαφανισθῇ μαζί της. Τὴ ἀπόμεινε; Μιὰ κοινὴ γυναῖκα, ὅπως ὅλες, μὲ δηλητηριασμένη τὴν ψυχὴ, διεφθαρμένη, ποτισμένη ὡς τὰ κόκκαλα μὲ τίς εἰκόνας πού ἔφερον στὰ μάτια της χίλιες ἀμαρτωλὲς νύχτες.

Καὶ σιμὴ της τὸ παιδάκι αὐτὸ πού μεγαλώνει εὐτυχισμένο σήμερον στὰ χάρδια τῆς μητέρας γιὰ νὰ κλάψει αἴριο καὶ νὰ κοκκινίσει ἀπὸ ντροπὴ γιὰ κείνη πού θυσιάζετο γι' ἀγάπην του. Γι' αὐτὸ ἐγὼ πού στὴν ἀρχὴ εἶχα ξεσταθῇ ἀπὸ θαυμασμὸ μπρὸς στὸ σπάνιον αὐτὸ παράδειγμα τῆς γυναίκας πού δὲν καταδέχεται νὰ πουλήσει τὴν ἀγάπην της, τὴ νύχτι εἶχα

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Τί πράγμα;

ΣΥΛΒΙΑ. Τὸ δωμάτιο. Δὲ φκίνεται πιά τὸ ἴδιο...

(Κυττάζει ὀλόγυρα, μὲ τὴν ὀρθὴν ἀνθρώπου πού ἀνασαινε ἀσυνήθιστον ἄερα. Στιγμὴ σιωπῆς.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (ἐννοιαστικῶς). Ἐχεις κλείσει τὴν πόρτα;

ΣΥΛΒΙΑ. Ναι, τὴν ἔχω κλείσει.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ὁ κάουστὴ πού θάνοϊξῃ...

ΣΥΛΒΙΑ. Φοβάσαι; Δὲν εἶναι ἡ ὥρα. Σὲ λιγάκι, πῆγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ποῦ;

ΣΥΛΒΙΑ. Θέλεις νὰ μὲ περιμένῃς στὸ ἀμάξι; ἔξω στὸ δρόμο;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ὁχι, εἶν' ἀδύνατο. Ἦθελα νάμεινα ἔδω, νάμαι πιά κοντά... Ἄν μποροῦσα νὰ κρυβόμουν.

ΣΥΛΒΙΑ. Νὰ κουφτῇς, ἔδω; Ὁχι. Ἀνάγκη νὰ εἶμαι μόνη.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἀυπῆσου με! Θὰ πέθαινα ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

ΣΥΛΒΙΑ. Στάσου. Ἐδῶ θὰ εἶναι κάποια μυστικὴ θύρα. (Ἀκολουθώντας τὴν ἀνάμνησιν, πηγαίνει πρὸς τὸν τοῖχο, ὅπου εἶναι ἡ κρυφὴ θύρα) ψά

χνει, βρίσκει, ἀνοίγει. Ἐνα κύμα ἀπὸ φῶς τὴ νύναι ὅλη.) Βλέπεις; Πᾶνε ἀπὸ δῶ στὴν κάμαρα τῶν μονδῆλων, ὅστερα σ' ἓνα μακρυνάρι. Στὸ βάθος εἶναι μιὰ πόρτα καὶ βγαίνει στὸ Μουνόνε. Θέλεις νὰ περάσεις ἀπὸ ἐκεῖ;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναι, μὰ ἄφησε νὰ μείνω στὴν κάμαρα ἢ στὸ μακρυνάρι καὶ νὰ περιμένω. Θὰ περιμένω νὰ μὲ φωνάξῃς.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἀλήθεια, θὰ περιμένῃς νὰ σε φωνάξω;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ναι, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι.

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ φοβάσαι. Βλέπεις; Εἶναι ἥλιος στὰ τζαμιά.

(Κυττάζουν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸ μισοανοιγμένο παραπόρι. Ἡ ἐσωτερικὴ λάμψη φωτίζει τὰ πρόσωπά τους. Μιὰ φωτεινὴ λουρίδα σέρνεται στὸ πάτωμα.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲ βρέχει πιά. Κύττα πόσες πρίμουλες στὸ πρόσωμα!

ΣΥΛΒΙΑ. Πῆγαινε νὰ μὲ περιμένῃς στὸ πρόχωμα. σὲν ἀνοίξῃς ἀέρα; πῆγαινε.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἰν' ἐκεῖ ἓνα ἄλογο ἄρρωστο τὸ ἄμωρο, μὲ τὰ πόδια στὸ νερό. Βλέπεις; Καὶ τὰ χελιδόνια πετοῦνε ξυστά... Συλλογίζομαι ἓνα πράγμα. (Ἀνατριχίλλει καὶ στρέφει ἄσφρα πίσω, προσέ-

χοντας οἱς ἀσάλευτες διπλὲς τῆς πορτίρας.)

ΣΥΛΒΙΑ. Τί ἔχεις;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσα...

(Ἀφουγκράζονται καὶ οἱ δύο τους.)

ΣΥΛΒΙΑ. Ὁχι, λάθος ἔχεις. Εἶναι νωρὶς ἀκόμα. Κ' ἔπειτα, ἡ πόρτα τῆς σκαλας κάνει μεγάλο βρόντο ὅμα ξανακλείεται... Δὲν ἄκουσες πρωτύτερα; Τρέμανε οἱ τοῖχοι.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (παρακαλεστικῶς). Σὺλβια μου!

ΣΥΛΒΙΑ. Τί ἔχεις, πάλι;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Ἀκουσέ με. Εἶσαι σὲ καιρὸ ἀκόμα. Ἐλα πάμε, ἔλα πάμε, τοῦλάχιστο γιὰ σήμερον! Κάμε μιὰ δοκιμὴν, ἐπιτέλους. Θὰ τὸ μάθῃ αὐτὴ πὼς εἰδουν ἔδω. Θὰ μιλήσουμε παλὲ μὲ τὸ φύλακα. Καλὰ θάκα-ες μάλιστα νάρῃς ἐδῶ καὶ νένε σημάδι, νὰ ξεχάσῃς κανένα γάντι, λόγος χάρις... Αὐτὴ θὰ καταλάβῃ δὲ θὰ γυρίσῃ πιά.

ΣΥΛΒΙΑ. Ὁ φάση ἓνα γάντι; Ἀχ, πὼς εἶναι ὅλα εὐκλεῖα γιὰ τὴν καρδιά σου; (Σαναντυτάζει ὀλόγυρα, μὲ μιὰ κρυφὴν ἀπελπισία.) Δὲν εἶναι πια τίποτα ἀπὸ μένα, ἔδω.

(Ἡ ἀδελφὴ της μένει σιμὰ στὴ μισοκλειστὴ τὴν πορτοῦλα, μὲ τὸ πρόσωπο φωτισμένο τὸ μισὸ ἀπὸ τὴ ζωερὴ τὴν ἀντανάκλαση. Ἡ Σὺλβια κά-ει ἓνα-

κυριολεκτικά γελιοποιήσει τὸν ἑαυτοῦ μου πὸν ἀφῆκα καὶ παρὰσφύρηκα ἀπὸ μιὰ κοινὴ γυναικα πὸν τραβοῦσε τὴν ἀγνότητά τοῦ παιδιοῦ της σὲ κρεβάτια τῆς ἀτιμίας.

"Ω, δὸν ἔβλεπα τὸ μικρὸ ἐκείνο τὸ ἀθώωτο διπλὸ στὴ στυγματομένη της σόφρα, ἀγανάκτηση καὶ ἀηδία αἰστανόμουν! "Εγὼ μπορούσα νὰ ζήσοι ἥσυχη σὲ σπύ της ἀγαπῶντες τὸ παιδί της, ἐλλογώτας—γιατί ὄχι;—τὸν ἄνθρωπο πὸν τόσο φρέσθηκε τιμὴ μένα, ἐξασφαλίζοντάς της τὰ μέσα τῆς ζωῆς, ἐκεῖ πὸν τοῦ εἶταν εὐκόλο νὰ τῆς πει πὼς οὔτε τὴν εἶδε, οὔτε τὴν ξέρει, ὅπως γίνεται συνήθως.

"Ο πλούσιος πάντα θὰ ξεπλανᾷ τὸ φτωχὸ οὐρίτσι, γιατί τοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ τὸ ξεπλανήσει καὶ εἶναι ἡ μεγάλη του δικαιολογία αὐτή. "Αλήθεια οὐλοφάνερη πὸν τὴ βλέπομε καθήμερα νὰ ξετυλίγεται σὲ χίλιες εἰκόνας διάφορες. Ποιὸς φταίει; "Ὅχι ὁ πλούσιος. Αὐτὸς εἶναι ἄρχοντας καὶ πληρώνει! Σ' ἀρέσει νὰ πληρώνεσαι; Καλὰ. "Αλλοιῶτα ἔχε τὸ ρότ σου, γιατί ἄλλη λύση ἢ ὑπόθεση αὐτὴ δὲν ἔχει, καὶ σὲ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν πρέπει νάχει! "Ενας ἀρχοντας δὲν ταιριάζει νὰ παντρευτῇ ὅποια τύχει!

Κ' ἔτσι σήμερα τὸ πρωτὶ πὸν ἡ γυναικα αὐτὴ ἔφυγε οὔτε θέλησα νὰ τὴ ρωτήσω πὸν θὰ πάει. Τί με νοιάζει ἐμένα; Δὲ βορέσαι! Κεθένας μὸς ἔχει τις μίζερες του, καὶ εἶναι πολὺ νὰ στοματᾷ κοιτάζοντας τις μίζερες τοῦ διπλανοῦ.

Σὲ φίλῳ
ΠΑΝΩΡΙΑ

ΜΩΣΑ-Ι-ΚΑ

ΤΟ ΚΑΡΑΒΑΚΙ

(Στὸν πολυτίμῳ μου φίλῳ Pierre Baudry)

Μὲ τὰ ποινάκια δρόλενα καὶ ἀφρόχρωμο τὸ σκάφος Μὲσ' ἀπὸ πέλαι οὐδὲν στίς ἀφρες φτερογίττει
Ξανθὸ ναντάκι, κάτω του πὸν ἀνοίγει χάος ὁ τάφος
Μὰ ἐκεῖνο, σὸν ἀετοπόνο, πρὸς τὴ ζωὴ ἀρμενίζει.

Πρὸς τὴ ζωὴ τὴ διάπλατη, πὸν τὴ σπινεύει ἡ Πάφος
Στὸ ἡδονικὸ λιμάνι της... Δευκῆς τῆς "Αφροδίτης
Τὸ ἀνάβλεμμα εἶναι ὁ Φάρος του, τῆς Πλάσης ὁ ζωγράφος

Πὸν ἔν τὸ ἱστοροῦσε, θάσβυνε σὲ φῶς του ὁ "Αποσπερίτης...

Καὶ κείνο πλέει γοργόφτερο· μὰ ἐνῶ ἀντικρύζει ἡ πλώρη

δὺο βήματα σὲ δωμάτιο. Διάστημα μὲ σιωπῇ.)

— "Ὅλα φαίνονται πὸν μεγάλα, πὸν ἀψηλά, πὸν σκοτεινά...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Εἶναι ἡ σκιά πὸν σὲ γελᾷ. Εἶναι λίγο τὸ φῶς. "Ανάγκη νὰ τραβήξουμε τὴν τέντα τοῦ φεγγίτη.

ΣΥΛΒΙΑ. "Ὅχι, καλλίτερα ἔτσι. ("Εξακολουθεῖ νὰ κιντᾷ σὲ κάθε γωνιά, σὰ νὰ γυρεύῃ κάποιον ἴχνος.) Πίς μου... ("Ἡ συγκίνηση τῆς κόβει τὴ φωνή.) "Εκεῖνο τὸ βραδύ, ἤθελε καὶ σὲ φωνάζανε, καὶ σὺ ἔτρεξες. Βρέθηκες ἰδῶ, τὴν πρώτη τὴν ὥρα... (Κομπιάζει.) Πὸν εἶτανε; Θυμάσαι σὲ τί θέση;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. "Απὸ καὶ, σὲ ἐργαστήρι, κατὰ ἀπὸ τὸ ἔργαμα... "Ὅχι, μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία στρέφει πρὸς τὴν κόκκινη κουρτίνα πὸν κρέμεται ἀνάμεσα στίς δὺο Νίκες. Στὰ πόδια της, σὰ γραμμὴ διαιρητική, μακροῖται ἡ λεπτὴ ζώνη τοῦ ἥλιου.)

ΣΥΛΒΙΑ (μὲ χαμηλὴ φωνή.) Τὸ ἔργαμα εἶν' ἐκεῖ.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία μένει λίγες στιγμὲς ἀκίνητη καὶ βουβὴ ἐμπρὸς στήν κλειστὴ κουρτίνα, ἀπ' ὅπου τὴ χωρίζει ἡ φωτεινὴ ζώνη.)

Τὸ πλάνο φῶς, ἰδὲς δρόμος, ἀφίνοτες τὸ δοῖται,
Τὰ χέρια ἀπλόνει τρέμοντας ὁ Ναύτης πρὸς τὴν Κόρη.

Θάμβος τὸ ρότ του ἐκέκλωσε· μόνον ἡ καρδιά του ἐθώρει:

Τὸ κορβάκι ἀπόμεινε χωρὶς ψυχὴ· πουλάκι
Σπαράζει τὸν ἀπτερόντο τὸ ἀφροπλοῦμένο ἀγόρι!

Σπύττει:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΣΤ' ΑΛΩΝΙ

Πᾶμε, παιδάκι μου, πᾶμε νὰ φύγουμε καὶ ἐμεῖς, λέει ἡ μάνα. "Αφες με νὰ σηκωθῶ, τραβᾷ με, ἔλα! Στ' ἄλῳν τελευτοῖ ἀπομείνουμε καὶ εἰμοὶ κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!..

Μὰ πὸν νὰ τὴν ἀφήσῃ τὸ παιδί της!

Τρέχει σὸν τρελλὸ δόλῳρά της, τὴν τραβᾷ, ρήχει σιάχνα σὲ μαλλιά της καὶ γελᾷ.

"Πᾶμε, τραβᾷ με νὰ σηκωθῶ, καὶ εἰμοὶ κουρασμένη ἀπ' τὴ δουλειά!..

Μὰ κείνο δόστου καὶ γελᾷ, πέφτει σὲ γόνατά της πάνω, ψηλὰ ψηλὰ σηκώνει τὰ χερσάκια του καὶ πέφτει, καὶ σηκώνεται, καὶ πάλι πέφτει, φωνάζει, ξεκορδίζεται, γελᾷ, γυαλλίζουν τὰ ματάκια του καὶ εἶναι, ὅλο γέλια καὶ χαρὰ... Καὶ ἡ μάνα... κουρασμένη εἶν' ἀπ' τὴ δουλειά!..

ΑΙΜΟΣ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΔΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λειψία καὶ πω-
λιοῦνται σὲ γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ:

1) Στὴν ἀέμη καρφωμένα	Δρ.	1.—
2) Τραγουδάκι	"	1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος	Ἀθώ-
ρητης	1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΔΑΔΕ ΠΑΛΛΗ:

4) Μολιτιάτισσα	Δρ.	1.—
5) Μισιριώτισσα	"	1.—
6) Ρουμειώτισσα	"	1.50
7) "Αφροδίτη	"	1.50
8) Χαίλτε χυρδε	"	1.—
9) Μικρούλα	"	1.50

10. Στὸν "ἑποπα (μαλλιάρικὰ Πόπ!) Χαρίζεται.
"Ὅλα μαζί ἕνας τόμος δρ. 5.

— Μὴν πηγαίνεις!

("Ἡ Συλβία κάνει ἕνα βῆμα πέρα ἀπὸ τις ἀχτί-
νες, μὲ δριμύ λές, σὰ νὰ περνοῦσε κανένα ἐμπόδιο
μ' ἕνα γοργὸ κίνημα ἀνασηκώνει μιὰ ποδιά, χώνεται
μέσα ἀπὸ τις διπλές, γίνεται ἀφαντῇ. "Ἡ κουρτίνα
ξανκλίνει κατὰ πῶς της, βορρᾷ καὶ πικνῇ. Μερικὲς
στιγμὲς σιωπῆς, ὅπου δὲν ἀκούεται παρὰ τὸ ἀγκο-
μαχτὸ τῆς ἀδερφῆς. "Αἶσθαι, μέσ' ἀπὸ τὸ βαθὺ
χρῶμα τῆς πορφύρας, ξαναφαίνεται τὸ κατάχλωμο
πρόσωπο τῆς ἡρωίδος, πὸν φαίνεται φεγγαβολημένο
ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ὑπέροχου ἔργου. "Ὡς καὶ τὰ γυνά-
τα χέριο, πὸν χωρίζουν τις ποδιὲς τῆς κουρτίνας,
θαρρεῖς ἀντιφεγγίζουν σὲ μουντὸ χρῶμα. Τὰ μάτια
της μένουνε προσηλωμένα, μεγαλωμένα ἀπὸ τὸ θαν-
μασμό, θαμπωμένα ὅχι ἀπὸ κανένα δράμα νεκρικὸ
ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα ὁμοῖομα τῆς τέλειος ζωῆς. Τρέμει
στὲς κόγχες τὸ προμήνυμα τοῦ κυμάτου πὸν φου-
σκώνει. Ἀπὸ ἀξιοθαύμαστα δάκρυα σχηματίζονται
οἰγὰ-οἰγὰ σὲ κόλλωμα, λάμπουνε, ξεχειλίζουν, ἀθ-
λακώνουνε τὰ μάγουλα. Πρὶν νὰ φτάσουν σὲ στόμα,
ἐκείνη τὰ στοματᾷ μὲ τὰ δάχτυλα, τὰπλώνει σὲ
πρόσωπό της, σὰ νὰ θέλῃ νὰ πλυθῇ μὲ δροσούλα
καθαροῦ γιατί, ὅχι ἀπὸ τὴν ἀνάμνηση ἢ ἀπὸ τὰ
ἔχνη τῆς αἱματόβρεχτης ἀνθρώπινης περᾶς, τὴ συν-
-

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 3.— Γιὰ τις ἑπαρχίες δρ.
Γιὰ τὸ ἑξωτερικὸν δρ. χρ. 10.

Γιὰ τις ἑπαρχίες δεχόμεστε καὶ τετμήνες 2 δρ. τὴν τε-
τμήνα συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητῆς ἂν δὲ στείλει μπροστὴ
τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κδόκια Σύνταγμα, Ὁμόνοια
Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῇ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὁμόνοια, σὲ κδόκι Γιαννοπούλου (Χαυ-
τεία), σὲ βιβλιοπωλεῖα "Ἑστίας" Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλῇ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, σὲ Πραχτο-
ρεῖα τῶν ἑφημερίδων, σὲ Πύργου σὲ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Πατριωτικὲς καὶ ὁ πόλεμος—Γιατί τὸν θέ-
λουν—Μιά ἀπεργία—Τὰ Κοιτικὸπὸνλα
καὶ ἡ ἀπολογία τους—Ἑλληνικὰ καὶ
Βουλγάρικα.

ΜΗ σὲς γελῶν οἱ φημερίδες. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουνε
στόλο. Γιατί ἀπὸ τὰ 97 καὶ 98, ἂν καὶ νικήσανε,
καὶ καράδια καινούρια καὶ δυνατὰ φροντίσανε νὰ
ῥετιάζουνε καὶ τὸ στρατὸ τους νὰ δυναμώσουν.
ἔχουν λοιπὸ σήμερα κάθε δικαίωμα καὶ νὰ φε-
νάξουν καὶ νὰ φεβερίζουν. Κι ὅσο κι ὅν τις ῥε-
νουνε ἴσαμε τὰ σύνορα τοῦ Ταρταρινισμοῦ τις ῥο-
νές τους, πάντα δὲν ταιριάζει νὰ μιλάει κανεὶς γι'
αὐτὰς με ὅτι περιφρόνησι μιλάει ἡ "Ἑσπε-
ρινὴ" καὶ οἱ ὁμοῖοι της.

Πρέπει λοιπὸν ἐμεῖς νὰ σταναρώσουμε τὰ χέρια
καὶ νὰ καρτεροῦμε σὸν καλὸν χριστιανὸν τις Τοῦρ-
κικὲς σφερίδες: "Ὅχι. ἔχουμε καὶ μετῶ. Μὰ τί
πρὲς νὰ νάχουμε, μὰς το εἶπε ὁ κ. Γ. Κωνσταντι-
νίδης ἀπὸ τ' Ἀνάπλι μ' ἕνα γράμμα του πὸν τυ-
πώθηκε σὲ "Σκρίπ" τὴν περασμένη βδομάδα. Ὁ
κ. Κωνσταντινίδης, ὁ μόνος δὲ πὸν μίλησε φρόνιμα
καὶ πατριωτικὰ τοῦτες τις μέρες, μὰς ἀπόδειξε πὼς
οἱ Γιάπωνες νικήσανε τοὺς Ρούσσους, ὅχι μοναχὰ
γιατ' εἰντούσαν τελειότερα ὁργανωμένοι, μὰ καὶ
γιατ' πῆγαν ὅλοι τους σὲν πόλεμο, ἀξιωματικοὶ
καὶ στρατιῶτες, μὲ τὴν πεποῖθησιν πὼς (ἂν

πῆγαν ἡ συγκίνηση, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἀγνάντεμα τοῦ ὁ-
ροῦ ἔργου, τοῦ ἀπείραχτου καὶ μοναχοῦ. ἔχει λά-
βει τὴν ἐπέρτατη ἐδλογία τῆς Ὁμορφίας: τὴν ἀνα-
κωχὴ τῆς ἀγωνίας της, τὸ τέλος τῶν φόβων της.
Τὸ ὑπερῶνλο ἀστροπελέκι τῆς χαρᾶς ἔχει διασπα-
σει τὴν ψυχὴ της, γιατίρεῖντάς της γιὰ μιὰ στιγμή,
κάνοντάς της κροσταλλένια σὸν τὰ δάκρυα. Δὲν
εἶναι τοῦτὰ της τὰ δάκρυα παρὰ ἡ φλογερὴ καὶ ἡ-
λαλη προσφορὰ τῆς ψυχῆς σὲ Ἀριστοῦργημα.)

— Συλβία, Συλβία μου, κλαίς!

ΣΥΛΒΙΑ (συγαλόφωνα, μὲ τὸ νόημα τῆς σιω-
πῆς.) Σωπαίνε.

(Προβαίνει ἀπὸ τὴν κουρτίνα ἔξω. Ρωτᾷ σιγό-
φωνα.)

— Τὴν εἶδες; Τὴν εἶδες;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (παραινώντας, μ' ἕνα ἀνα-
πνευσμὸν.) Ποιάνε; αὐτὴ; Εἶν' ἐκεῖ;

ΣΥΛΒΙΑ. "Ὅχι, τὴ Σφίγγα...

("Ἡ ἀδερφὴ κάνει μὲ τὸ κεφάλι ναί. Κάνει
ἐκείνη μιὰ χειρονομία πὸν φανερώει τὸ θαμπωμά
της. "Ακούεται ὁ βρόντος μιᾶς θέρρας βαρεῖας πὸν
ξανκλίνεται Κ' οἱ δὺο ἀνατινάζονται.)

— Νὰ τῆς! Φύγε, φύγε!

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (ἀπλώνοντας τὰ χέρια σ' ἐκείνη,